

Men schrijft ons uit den Haag:

Het is mogelijk, dat de heer H. van Meegeren met de in dezen kunsthandel tentoongestelde tafereelen uit den Bijbel veler aandacht trekt en boeit; doch zeker zijn we hiervan niet. De meest voor de hand liggende reden, waarom het zoo moeilijk is, naar de gegevens van den Bijbel vertellingen of tooneelstukken te schrijven, schilderijen of teekeningen te maken, ligt in de waarde dier gegevens zelf. Om de diepe innerlijkheid daarvan eenigermate terug te geven, moet men door gevoel en verbeelding wel een zeer groot kunstenaar zijn. Hier komt bij, dat bij een volk als het onze een sohat van vroegere verbeelding over die gegevens leeft. Dat niettemin zooveel artiesten — men kan zeggen — den Bijbel aandurven, is alleen te verklaren uit de meening, die een vergissing is, dat met een mooi onderwerp eerder schoonheid zal worden verkregen dan met een minder mooi.

Wij voor ons hebben het hachelijk pogen om kunst te maken uit den Bijbel ook bij deze tentoonstelling sterk beseft. Hier zijn de hoogste bijbelgestalten: dat wat voor ons goddelijk is, of heilig in anderen zin. Wat ons verteld is in kinderverhalen, wat ons geboeid heeft, tot troost geweest is in ernstige oogenblikken van ons leven. En wat we tevens hebben beschouwd — door reproducties in onzen kinderbijbel, door voorstellingen aan den wand in ons ouderlijk huis; aan platen in boeken, waar niet al; aan schilderijen in elk museum. Het begon in de stad onzer geboorte, het breidde zich onvergetelijk uit bij bezoeken in de musea van hoofd- en hofstad; het schonk den diepen indruk, het werd de hooge verrukking bij ons vertoeven in buitenlandsche verzamelingen of paleizen of kerken.

Wil een kunstenaar met deze gestalten het voorstellingsvermogen, dat in ons geheugen als opgestapeld ligt, voldoen, dan kan dit alleen gebeuren, omdat het bijbelsche voor zijn innerlijk wezen iets geworden of geweest is, zóódanig, dat die indruk en invloed een persoonlijke uiting kreeg.

Wij meenen dat het teleurstellende in deze tentoonstelling voornamelijk aan een tekort hiervan is toe te schrijven.

Men kan dit werk knappe vertelkunst noemen; gevoel voor compositie valt er evenmin in te loochenen als gevoel voor kleur; er is een fijne als waterverf behandelde techniek; de arbeid heeft dus onmiskenbaar goede eigenschappen. Nochtans boeit hij ons maar weinig en ons te ontroeren vermag hij niet.

Van Meegeren brengt het gebeuren duidelijk expressief op doek of papier; deze koppen vertellen de geschiedenis zóó, dat niemand aan een verklarend onderschrift behoefte heeft. Een mond, een trek van een neusleugel, een opelaan of neerblikken van een oog, een gerimpeld of glad voorhoofd, ja zelfs het karakter van een sik of van een paar half afgebrokkelde tandestompen, ze verhalen ons alle de handeling. Men kan verder zeggen, dat Van Meegeren onze aandacht tegemoet komt met iets in zijne voorstellingswijs, dat met romantisch gevoel het best wordt gekenschetst. Doch hier raken we nu juist aan datgene, waardoor de in-beeld-brenger ons zou moeten grijpen en niet weer loslaten. En helaas, we gaven het reeds te kennen, we voelen groep noch geboeidheid. Van Meegeren's romantiek geeft de teleurstelling van die banale, die „burgerlijke“, die het noodzakelijk-superieure missende tooneelmatigheid, bij welke men tegelijk aan overdrijving en aan gemis van oorspronkelijkheid denkt. Zijn Saul kijkt ons onbegrijpelijk aan, doch waarom zouden we op hem letten, te minder daar het figuurtje dat vóór hem de snaren bespeekt zijn belangstelling of althans zijn ergernis schijnt te hebben, doch ons verveelt. De Abraham is een tooneelkop, zooals we er allen vaak hebben gezien. Bij Markus XII:17 herkennen we een kop van Rembrandt op den achtergrond, en zoo men wil, is er in meer dan één voorstelling iets te vinden, dat heel in de verte aan dit grootste van alle voorbeelden kan doen denken. Doch met of zonder die voorbeelden, met realisme of romantiek — uit Van Meegeren's eigen innerlijkheid, uit zijn gevoel en zijn verbeelding komt niet tot ons dat ongewoon-diepe, waarmee stof als deze zou moeten treffen.